

הניזקין פרק חמישי גיטין

נד.

עין משפט נר מצוה

בב א מ"י פ"א מהל' עמטה ויובל הלכה י' סנה לחין קפו: **בב ב ג מ"י פ"י מהל' תרומות הלכה כ:** **בד ד מ"י פ"ב מהל' שבת הלכה ט סנה** לחין קפו ופושע א"ח סי' שלט ספ"ד: **כה ה מ"י פ"ג הל' ח סנה ט:**

מוסף רש"י

דההוא דאמר ליה לחיבור. נחמיה דל' יסוד, דידר בר דירתא. גר נן גירסת (בבורות 7). אבל תרומה טמאה. בשוגג משלם חולין טהורין. דממע (ויקרא כב) ותמן לכהן את הקדש, דבר הכלאי להיות קדש (יבמות 3). בשוגג תשלומיו תשלומין. אם בשוגג שילם מטמאים, קפד טהורים הם (סוטה). בבבית איך תשלומיו תשלומין. דקנסין ליה (סוטה). הבא עליו ברה. אמאי קנסת ליה, מצי מוד י"ט חנן, אע"פ שידע שכן מטמאים נמתיקין הוא לתשלומין הטומא (סוטה). דאכיל מיניה מודי ב'. ואע"פ שתשלומין נעשים תרומה ולא חו' ליה ציני טומאה, הא מיהא לתשלומין מעליא איטין. תרומה טמאה לא חו' ליה לסייל, כהן טהור קאי עליה נעשה כפי העל (עב). וכהן טמא קאי עלה נמי. דלא חלק הכתוב לגבי טומאת הגוף בין קדשים טהורים לקדשים טמאים (יבמות 3). משלם כל דהו. ואפילו חולין יבמות 5. דם שנטמא וזרקו בשוגג. קפיד לין קניטת מקבילן טומאה (מתנות כהנא). הוראה. קרבן לבעלים דמלה צ"ן (פסחים 10). במזיד לא הוראה. להיות גשר קרבן נאכל לכהן, דקנסת הוא, אכל בעלים דמכפיר, דלשמיתן ציננות גשה רבה (5). דכין דמדאורייתא מרזי נמי אמרי, לא מצי רבנן למימר ליה ול' אימי חולין לערוב (פסחים 10) ולא שיעל אחר דאי' נמלאו צ"ד ממזין לעקור דבר מן המורה ולהביא חולין לערוב (בבית טה) ואע"פ שהצי' מלה קנסיה רבנן שלא יאה גשר נאכל (יומא 1). במזיד לא יאכל. שעבר על השבות דלין מנביהין תרומות ומעשרות צי"ט (ביצה 1). המטביל כלים בשבת. במקור שיש לו חתנר, ועבר על ארבעת דלמרי מתמצין מעבילין כלים מלפני השבת. דגולה כמקמן (סוטה).

פסקי ר"ד

דכ"ה הוא דהא מפיצת הכרם שפירצה ראי' מאיר דקדש וחייב באחריות ילפינן דסבר ר"מ גומא בניזקין חייב והתם במזיד הוא כדקתני אומרים לו גדרו נתיאש הימנה ולא גדרה הרי זה קדש וחייב באחריותו דמשמע טעמא דהודיעוהו מחייב את לאו הכי לא:

וקמשלם מדי דחוי ליה בימי טומאתו. פירוש קודם שישלם אצל לאחר ששילם נעשה תרומה ולא חזי ליה: **אבל תרומה טהורה ושי"ם חולין טמאין** מהו ב' בשוגג תשלומיו תשלומין. לא כמו שפירש בקונטרס^א דקסבר דלפי מדה משלם דאפי' אח"ל דלפי מדה משלם לא מיפטר אלא אם כן ישלם^ב שיהו שוין^ג להסיקה כשיעור תרומה טהורה שאלל דלא גרע מגולן^ד כדאמר התם^ה כל היכא דמעיקרא שיהו ד' ולצסוף שיהו זוחל לא תצעי לך דלפי דמיס משלם כי תצעי לך דמעיקרא לא שיהו אלא זוחל ולצסוף שיהו ד' מ"מ צמוד לין תשלומיו תשלומין^ו דאלל מדי דקפלי עליה וצינא ומשלם מדי דלא קפלי עליה וצינא: **הכא בקנסו שוגג אמו מוד ב'.** בהאשה רבה (יבמות 77 5). מעיקרא ס"ד לין תשלומיו תשלומין כלל קא"ר מאיר ופריך מינה למאן דאמר לין כח ציד חכמים לעקור דבר מן התורה ומסיק דלין תשלומיו תשלומין וחזר ומשלם חולין טהורים דרצנן ולא פליגי אלא בקנסו שוגג אטו מוד ב': **דם שנשטא וזרקו.** וא"ת מאי קאסי ליה לר"מ והא לאו סתם מתני' היא דכרייתא היא דהקומן רבה (מנחות 77 כה). וי"ל דסמין אסתם מתני' דלידל לולין (פסחים 77 פ:): דתנן הפסח שזרק דמו ואח"כ נודע שהוא טמא לין מנלה ודייק בגמ' טעמא דאח"כ נודע הא נודע ואח"כ נזרק לא^א ומייתי צרייתא דמפרשא צהילא^ב והן קושיא לרבינא דמפרש דאזריקה דלרצ שילא דמפרש דקאי אטומאה לא קשה מידי לטומאה דאורייתא: **המעשר בשבת.** משנה היא צפרק שני דתרומות (משנה א) וכן היא דהמטביל כלים ופריך מינייהו משום דסתם משנה ר"מ היא ותימה דפריך צרישא מההיא דמעשר והיא שניה שם צסוף: **נפלו ונתפצעו.** תימה דתניא צירושלמי צפרק צתרא דערלה^א נפלו ואח"כ נתפצעו בין בשוגג בין צמוד לא יעלו דברי ר"מ ורבי יהודה אומר בין בשוגג בין צמוד יעלו ורבי יוסי אומר שוגג יעלו מוד לא יעלו טעמא דר"מ דקנים שוגג אטו מוד טעמא דרבי יוסי כדאמר רבי אבהו צסר ר' יוחנן כל האיסורין שריצה עליהם שוגג מותר מוד אסור טעמא דרבי יהודה מפרש משום דכבר קנסו צידו פירוש כבר נתקלקלו פירושו צשעת פליעה: **אמר**

ואין מונין. נטיעותיהן לשבתות שאין מונין ימים לנטיעה אלא שנים לפיכך אין הדבר ידוע לזמן מרובה שנטע צשעת: **מאי דבר אחר.** למה ליה לאתויי טעמא אחרת: **הכי קאמר וי תימא צשעות נמי.** וימנין דלרין למימני דתניא^א הנוטע ערב שביעית ל' יום לפני ראש השנה עלתה לו שנה לשני ערלה דשלשים יום צשעה חשוין שנה ומותר לקיימן צשעיות פחות משלשים יום לפני ראש השנה לא עלתה לו שנה ואסור לקיימן צשעיות הלכך זמנין דשצת זו שנטע זה הויא יום שלשים לפני ר"ה ומונין אותו שנה ואי הוה צניר ההוא יומא לא הוה סליק ליה שטא ולאחר זמן כשאובלין מן הפירות לסוף שתי שנים ואומרים למה תותרו פירות הללו לשתי שנים ואומר להם השלשים שלפני ר"ה חשוין שנה ומוכרים שנטע צשעת וליקנסוה: **הא שמע דבר אחר נחשדו ישראל על שביעים.** ואיכא למיחש מתוך שהדבר ניכר אחי למישי נטיעה צשעיות: **ולא נחשדו על צשעות.** ואפילו יזכר ויודע הדבר לא אחי למישרי נטיעתא צשעת: **דירא צר דירא.** גר נן גירסת: **ס"ט.** דרבי מאיר דרצנן לא קנים שוגג: **אכל טרומה.** בשוגג ואפי' טמאה: **משלם חולין טהורין.** ולקמן פריך אמאי משלם טהורין. האוכל תרומה שוגג אינו משלם מעות אלא תצוה ואינו משלם תרומה אלא חולין מתוקנין ועל ידי תשלומין הן נעשין תרומה שנאמר ותמן לכהן את הקדש (ויקרא כב) על ידי נתינתו נעשו קודש אלמא דבר הראוי לחול עליו שם תרומה צעיןן ולא מעות אכל האוכלה מוד משלם מעות: **שוגג.** אם בשוגג שילם שלא היה יודע שהן טמאין: **תשלומיו תשלומין.** ופטור צאלו והן נעשין תרומה טמאה כמה שאלל: **צמוד לין תשלומיו תשלומין.** ולקמיה פריך אמאי: **אחד זה ואחד זה.** שוגג ומוד: **תשלומיו תשלומין.** והן נעשין תרומה וממון כהן ואם קידש צהן אשה מקודשת: **וחזור ומשלם חולין טהורים.** משום קנס ואינו נעשין תרומה: **והיון צה צמוד אמאי ליה תשלומיו תשלומין.** אמאי קנסת ליה אמוד דהני תשלומין הא לא הויד צתשלומין גרועין: **דאלל מיניה.** תרומה טמאה דלא מצי למיכל צימי טומאה^א דהאכל תרומה צטומאת הגוף צמימה אן ואפילו היא טמאה: **וקמשלם ליה חולין טמאים דחזו ליה צימי טומאה.** ואינו דסוף הן נעשין תרומה ולא חזו ליה כל שהוא חולין בין טהורין בין טמאין: **שוגג תשלומיו תשלומין.** דהא אוכל תרומה שוגג לא קנסוהו רבנן להפטר לגמרי קאמר כלומר שרין לחזור ולשלם חולין טהורין כרצנן ובשוגג הוא דפליג אדרצנן דלרבי מאיר לא קנסו שוגג אטו מוד רבנן קנסו. והא הכא איסורא דרצנן היא דמדאורייתא תשלומין מעליא נינהו דלפי מדה משלם וכי משלם טמאין אפי' צמוד איסורא דרצנן הוא דעבד ולא קנים רבי מאיר שוגג: **לשלומי מיכין.** ואדם כשר הוא: **ואן ניקוס ונקנסיה.** על שגתו. אכל מטמא ומדמע שוגג אינו מתעסק צטובה: **שוגג הוראה.** דהיך שריצה ומותר צשר באילה: **צמוד לא הוראה.** מדרצנן וקנסא הוא לאסור צשר צאילה אצל בעלים נתכפרו והן דמני לשנויי הא מני רבי יהודה היא דלא היא דמדאורייתא ורק כתיחלה דהיך מנלה^א: **ואן ניקוס ונקנסיה.** על שגתו. וה"ה דמני לשנויי הא מני רבי יהודה היא דלא קנים דרצנן דהא לאו סתם משנה היא אלא צרייתא היא צמנחות צהקומן רבה (77 כה). מיהו ניחא ליה לשנויי דאפי' תימא רבי מאיר היא: **המעשר צשעת.** איסור צשעת דרצנן היא כדתנן צמשילין (ביצה 77 ו:): אלו הן משום צשעת של מלוא לין מגביהין תרומות ומעשרות דמיחזי כמתקן והן המעשר צשעת סתם משנה היא צמסכת תרומות (פ"ב מ"ג). וכן המטביל כליו מטביל נמי איסורא דרצנן היא צמסכת צינה צפרק י"ט (77 יט). מפני שנראה כמתקן כלי. וכל הני רמיין דרבי מאיר אדרבי מאיר דקנים לעיל דרצנן: **נפלו**

(א) [צבורות ג, ג]. (ב) ט ע"ה. (ג) יבמות ג, ד. (ד) ט, (ה) ס"א ל"ג. (ו) פסחים טו: יומא ג. מנחות כה. יבמות ג. זכחים מה. (ח) תרומות פ"ב מ"ג צילה ח. (ט) בבבית נוסף: פירי, ט. ג"ז ט, (י) ג"ה ט: (יא) (א) [צ"ל טמאה]. (יב) [יומא ג, ד]. (יג) [פסחים לג, ד] (יד) [ש"ך לע"ז]. (טו) [הלכה ו' ועי' שם במראה פנים].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דאבל תרומה בו. דהאובל תרומה צטומאת הגוף במיתה ואפילו היא טמאה. ע"י חולין ק"ב ע"ב ו"ע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה דאלל מיהו וכו' ואפי' היא טמאה. ניצ' ל"ע דתרומה טמאה צטומאת הגוף אינה צמימה כדאי' חולין ק"ב ע"ב וכו' הרי"ם פ"ז מהל' תרומות הלכה א' וכן רש"י לעיל בני עמא צבהות רמז"ס שם סתם על רש"י וזה הו"ע ע"י כספר מ"ס חיים לפ"ח צהל' תרומות פ"ו הלכה א' וצמנחה לחון צינמות 77 ע"ה וד"ק:

מוסף תוספות

א. אע"פ שאין התשלומין שוין לתרומה שאכל. מוס' הלא"ש. ב. חולין טמאין כל כן. מוס' יבמות 5. ד"ה חסורי. ג. כשנעשין תרומה טמאה. מוס' ט. ד. ותמן (בי"ק צג). כל הגולנין משלמין כשעת הגולה. רש"י. ה. דמשלם לפי מדה ויריח ההקדש. אלמא להנחת ההקדש אמרו ולא לגרועתו. רש"י. ו. [ד]קנסין ליה כשמשלם במזיד אע"פ ששום כדמי תרומה משום. מוס' ט. כולי האי להסיקה כדקפיד למיבון תרומה טהורה לאכילה. רש"י. ו. ופריך עלה ממנתי' על הדם שנטמא בין בשוגג בין במזיד, ומשנו עלה רבינא ורב שילא, רבינא קאמר דשוגג ומזיד ארויקה קאי אבל טמאה בשוגג אין במזיד לא וכו' והא רלא שילא משני דקאי אטומאה אבל זרקה בשוגג אין במזיד אין במזיד לא וכו' והא רלא מייתי הכא סתם מתני' דפסחים. ניחא ליה. מוס' הלא"ש. ט. וסמין אהך סתמא. מוס' הלא"ש. י. ומידו. מוס' הלא"ש.

